

Sairaalaopetuksen opetussuunnitelma

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen (Siun soten) keskussairaalassa tutkimuksissa ja sairaalahoidossa oleville esi- ja peruskoululaisille tarjotaan sairaalaopetusta. Oppilaat tulevat sairaalaopetukseen Pohjois-Karjalan ja Heinäveden alueelta. Sairaalaopetuksen järjestäjä on Joensuun kaupunki. Sairaalaopetus on osa Nepenmäen koulua. Nepenmäen koulun sairaalaopetusyksikössä järjestetään esi- ja perusopetusta ja se sijaitsee samassa rakennuksessa lasten- ja nuorisopsykiatrian osastojen ja poliklinikoiden kanssa.

Esi- ja perusopetusikäinen oppilas on oikeutettu sairaalaopetuspaikkaan, kun hänet on otettu potilaaksi osastolle erikoissairaanhoidon piiriin (osastopaikka). Myös erikoissairaanhoidon avohoidossa olevalla oppilaalla on mahdollisuus hakeutua sairaalaopetukseen. Avo-opetuspaikalle haetaan erillisellä hakulomakkeella ja valmistelun oppilasvalinnasta sairaalaopetukseen tekee moniammatillinen työryhmä, jossa on sairaalaopetuksen edustuksen lisäksi edustajat lasten- ja/tai nuorisopsykiatrian poliklinikoilta. Nepenmäen koulun rehtori tekee PoL 4a§:n (tarvittaessa PoL 18§) mukaisen päätöksen sairaalaopetuspaikasta joko hoitosuunnitelman (osastolta tulevat oppilaat) tai koulusopimuksen (avo-oppilaat) perusteella.

Sairaalaopetuksen aikana oppilaat säilyvät omien lähikoulujensa oppilaina ja noudattavat siten näiden opetussuunnitelmaa tai soveltuvasti Joensuun seudun opetussuunnitelmaa ja Nepenmäen koulun vuosisuunnitelmaa.

Sairaalaopetuksen toimintakulttuuri

Sairaalaopetuksen tavoitteena on vastata oppilaan yksilöllisiin, kasvatuksellisiin ja opetuksellisiin tarpeisiin. Opetus edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista. Oppilas harjoittelee tunnistamaan omat haasteensa oppimisessa ja koulunkäynnissä. Keskeistä on itsetunnon ja -tuntemuksen kehittyminen sekä itsensä hyväksyminen. Opiskelun tavoitteet laaditaan yhdessä oppilaan kanssa.

Opetus on osa lapsen ja nuoren kokonais kuntoutusta, jota tehdään yhteistyössä hoitohenkilöstön kanssa. Opetuksen tavoitteet määritellään aina yksilöllisesti ja niitä tarkennetaan säännöllisesti, koska oppilaiden kunto ja hoitoaika vaihtelevat.

Sairaalaopetuksen keskeiset toimintaperiaatteet

Oppilaat noudattavat sairaalaopetuksessa pääasiassa ja mahdollisuuksien mukaan oman lähikoulunsa opetussuunnitelmaa. Heille laaditaan henkilökohtainen suunnitelma jäsentämään opiskelua ja helpottamaan myöhempää paluuta omaan lähikouluun. Oppilaan tarpeet oppimisen ja koulunkäynnin tuessa otetaan huomioon sairaalaopetuksessa. Jokaiselle oppilaalle nimetään niin sanottu omaopettaja, joka vastaa oppilaan opetuksen käytännön järjestelyistä. Tämän opettajan vastuulla on myös oppilaan oppimiseen liittyvien asiakirjojen (esim.

oppilaskohtaisen tuen arvio ja suunnitelma) laadinta ja päivittäminen yhteistyössä oppilaan lähikoulun kanssa.

Sairaalaopetuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaiden huoltajien, lähettävien ja vastaanottavien koulujen, sairaalahenkilöstön, kasvatus- ja perheneuvolan sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa niin tulovaiheessa, opintojen aikana kuin paluuvaiheessakin.

Kodin ja koulun yhteistyö käynnistyy siinä vaiheessa, kun huoltajat käyvät tutustumassa sairaalaopetukseen yhdessä lapsen tai nuoren sekä oman hoitajan kanssa. Huoltajat haastatellaan tai he täyttävät haastattelulomakkeen, jonka pohjalta voidaan myöhemmin kouluneuvotteluissa keskustella. Yhteistyötä huoltajien kanssa tehdään myös sairaalan järjestämissä hoito- ja verkostoneuvotteluissa sekä oppilaan lähtiessä sairaalaopetuksesta omaan lähikouluun tai muuhun tarkoituksenmukaisemmaksi katsottuun kouluun.

Oppilaan viikoittainen tuntimäärä on oppilaan oman lähikoulun opetussuunnitelman tai Joensuun seudun opetussuunnitelman ja valtioneuvoston tuntijakoasetuksen mukainen. Mikäli oppilaan terveydentila vaatii, voi koulupäivä poiketa edellisestä terveydentilaan perustuen (PoL 20h\$, PoL 18\$). Koulukuntoisuuden määrittely tapahtuu yhteistyössä hoidon kanssa.

Oppilaan opiskelu sairaalaopetuksessa

Oppilaat kulkevat kouluun joko hoitajien saattamina (osasto-oppilaat) tai itsenäisesti (avo-oppilaat sekä yksinkulkuoikeuden saaneet oppilaat). Koulupäivä on jaettu kolmeen kahden oppitunnin mittaiseen jaksoon, joita sovelletaan oppilaiden viikkotuntimäärien puitteissa. Ensimmäisen jakson (kaksi oppituntia) jälkeen on ruokatunti, jolloin osastolla olevat oppilaat ruokailevat osastolla ja avo-oppilaat koulun keittiössä. Toisen jakson jälkeen on osasto-oppilailla välipala osastolla. Avo-oppilaat viettävät tauolla välitunnin ohjeiden mukaan. Välituntivalvojana toimii valvontalistalla määrätty opettaja.

Opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan. Ohjauksen tehtävänä on ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä ja myös korjata puutteita opiskelutaidoissa. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Jo alakoulussa aloitetaan tutustuminen eri ammatteihin ja työelämään. Yläkoulussa luokilla 7-9 ohjaus muodostuu henkilökohtaisesta ja luokkamuotoisesta opiskelun ja jatko-opintojen ohjauksesta sekä työelämään tutustumisesta. Tutustumiskäyntejä voidaan järjestää toisen asteen oppilaitoksiin sekä työpaikoille. Yläkoululaiset voivat mahdollisuuksien mukaan suorittaa TET-jaksoja. Jaksojen pituus vaihtelee yksilöllisten voimavarojen mukaan muutamasta päivästä viikkoon.

Oppimisympäristöinä ovat koulutilojen lisäksi koko ympäröivä yhteiskunta ja luonto (esim. retket, leirikoulu, vierailut, teatteri, konsertit). Nepenmäen koulun vuosisuunnitelmaan kootaan sairaalaopetuksen vuosittaiset työaikapöytäkirjat.

Sairaalaopetuksessa järjestetään juhlia, teemapäiviä, tapahtumia, retkiä sekä vierailuja lukuvuoden aikana. Valinnaisaineiden osalta pyritään mahdollisuuksien mukaan siihen, että oppilas voi jatkaa lähikoulussaan valitsemia valinnaisaineita. Oppilas voi joissakin tapauksissa osallistua myös muille valinnaisainetunneille kuin mitä hän on lähikoulussaan valinnut.

Opiskeluhoito sairaalaopetuksessa

Sairaalaopetuksen oppilaat ovat sairaalan eri osastoilla hoidossa tai tutkimuksissa olevia lapsia tai nuoria. Sairaalakoulun monialaisen tiimin muodostavat sairaalakoulun opettajat ja hoitohenkilöstö. Sairaalakoulun opettajat osallistuvat lisäksi kerran viikossa pidettäviin palavereihin, joihin osallistuvat mm. osaston lääkäri, sairaanhoitajat, psykologi, sosiaalityöntekijä ja toimintaterapeutti.

Osasto-oppilaiden monialainen tuki tulee luonnollisesti sairaalan kautta ja sairaalakoulun opettaja on yhteistyössä oppilaan oman lähikoulun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Avo-oppilaiden osalta oppilashuollon palvelut tulevat oppilaiden omilta lähikouluilta tai tarvittaessa Nepenmäen koululta.

Oppilaan opiskelu sairaalaopetuksessa voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen:

Tulo sairaalaopetukseen

Tässä ensimmäisessä nivelvaiheessa sairaalakoulu ottaa yhteyttä oppilaan omaan lähikouluun / esiopetusyksikköön, huoltajaan ja hoitohenkilöstöön oppilaan oppimistilanteen kartoittamiseksi ja opetuksen järjestämiseksi sairaalaopetuksessa. Yhteistyö oppilaan lähikoulun / esiopetusyksikön opetushenkilökunnan sekä oppilas- ja opiskeluhoiltopalveluiden kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Yhteistyökumppaneita oppilaan lähikoulussa / esiopetusyksikössä ovat luokan- ja aineenopettajat, luokanohjaajat, erityisopettajat, varhaiskasvatuksen opettajat, oppilaanohjaajat, kouluterveydenhoitajat, koulukuraattorit, koulupsykologit ja rehtorit. Lisäksi yhteistyötä tehdään oppilaan kotikunnan sosiaali- ja terveystoimen ammattilaisten kanssa. Huoltajat käyvät sairaalakoulussa tutustumassa ja tulohaastattelussa. Myös hoitohenkilöstön kanssa vaihdetaan vielä tietämystä oppilaasta.

Opiskelu sairaalaopetuksessa

Sairaalakoulun opettajat tekevät koko opiskeluajan tiivistä yhteistyötä oppilaan lähikoulun / esiopetusyksikön kanssa pitäen oppilashuoltoväen ajan tasalla oppilaan etenemisestä. Yhteydenpitoa helpottaa oppilaan lähikoulusta / varhaiskasvatusyksiköstä nimetty yhteyshenkilö, joka voi olla esim. luokanopettaja, luokanohjaaja, erityisopettaja, varhaiskasvatusopettaja tms.

Huoltajien kanssa pidetään yhteyttä puhelimitse sekä tavaten koulun-/ päiväkotineuvotteluissa koululla ja hoitoneuvotteluissa osastoilla.

Sairaalakoulun opettaja toimii hoidon moniammatillisen tiimin pedagogisena asiantuntijajäsenenä. Hän osallistuu oppilasta koskeviin kokouksiin ja hoitoneuvotteluihin

tuoden näihin näkemyksensä ja tietämyksensä lapsesta tai nuoresta oppilaana. Sairaalakoulun opettaja on mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa lapsen tai nuoren kokonaiskuntoutusta.

Paluu sairaalaopetuksesta

Siirtyminen sairaalaopetuksesta vastaanottavaan varhaiskasvatussyksikköön / kouluu on oppilashuollollisesti katsottuna tämän opinpolun toinen nivel- eli siirtymävaihe. Koulu / varhaiskasvatussyksikkö voi olla oppilaan aikaisempi lähikoulu tai jokin muu oppilaitos tai luokka. Paikka mietitään yhdessä huoltajan, lähikoulun/ -päiväkodin ja hoitohenkilöstön kanssa. Paluuvaihe on erityisen tärkeä tiedonsiirron kannalta. Oppilaan oppimiseen liittyvät asiakirjat (esim. oppilaskohtaisen tuen arvio ja suunnitelma) siirretään palautuspalaverissa vastaanottavalle koululle / päiväkodille. Palautuspalaverissa ovat läsnä tarpeen mukaan oppilas, huoltaja, vastaanottavan koulun / päiväkodin edustus, sairaalakoulun opettaja ja lapsen tai nuoren omahoitaja. Tarvittaessa sairaalakoulun opettaja (tai vastuuhoidtaja) on oppilaan mukana tukemassa oppilasta päiväkot- / kouluympäristöön sopeutumisessa sekä konsultoimassa opettajia.

Erityisesti nivelvaiheissa, eli sairaalakouluun tulo- ja sieltä lähtövaiheissa, korostuu oppilaan päiväkodin / lähikoulun yhteistyö sairaalakoulun kanssa. Tiedonsiirto molemmissa vaiheissa on tärkeää ja päiväkotiin / lähikouluun palaavien oppilaiden paluun turvaaminen saattaen vaihtamisperiaatteella on olennaista.

Arviointi sairaalaopetuksessa

Arviointi suoritetaan yhteistyössä oppilaan lähikoulun kanssa käyttäen oppilaan lähikoulun todistuslomakkeita. Päättötodistuksen antaa aina oppilaan lähikoulu, mutta arviointi tehdään tällöinkin yhteistyössä sairaalaopetuksen kanssa. Oppilaan arvioinnista keskustellaan sairaalaopetuksessa sekä koulu- että joskus myös hoitoneuvotteluissa.

Itsearviointitaitojen kehittämisen tarkoituksena on tukea oppilaan itsetuntemuksen kasvua ja opiskelutaitojen kehittymistä. Tavoitteena on, että oppilaan itsetunto ja myönteinen minäkuva oppijana sekä osallisuuden tunne vahvistuvat.

Oppilas tekee sairaalaopetuksessa itsearviointia keskusteluissa opettajan kanssa sekä toteuttamalla monipuolisesti itsearviointia mm. itsearviointilomakkeiden avulla. Oppilas asettaa tavoitteita opiskelulle ja arvioi niiden toteutumista viikoittain. Oppilas arvioi työskentelyään myös kouluneuvotteluissa.

Sairaalaopetuksen konsultatiivinen opetus

Sairaalaopetuksen konsultatiivista palvelua järjestetään Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen esi- ja peruskouluikäisille oppilaille sellaisissa tilanteissa, joissa tarvitaan vaativaa monialaista osaamista ennaltaehkäisevien tai korjaavien toimenpiteiden suunnittelemiseksi tai toteuttamiseksi myös muiden kuin erikoissairaanhoidossa potilaana olevien oppilaiden opetuksessa. Konsultaatiopalvelun ensisijaisena tehtävänä on tarjota koulun ja varhaiskasvatusyksiköiden henkilöstölle konsultatiivista tukea oppilaan koulunkäynnin / esiopetuksen suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi.

Konsultaation kohteena ovat oppilaat, joiden koulunkäynnin haasteet kytkeytyvät mm. kiusaamiseen, mielenterveyden haasteisiin, itsetuhoisuuteen, masentuneisuuteen ja kouluakäymättömyyteen.

Konsultaatiopyynnöstä sovitaan aina ensin oppilaan lähikoulun rehtorin tai päiväkodin johtajan kanssa. Tämän jälkeen oppilaan lähikoulussa / -esiopetusyksikössä järjestetään yksilöllinen opiskeluhoitoryhmän palaveri ja pyydetään huoltajan suostumus konsultaatioon. Seuraavaksi päiväkotia / koulua lähetetään konsultaatiopyynnön sairaalaopetukseen esitietolomakkeella. Konsultoivaan erityisopettajaan voi olla yhteydessä myös puhelimitse. Konsultaatiopyynnot voivat tulla myös lasten-, nuorten tai neurologian poliklinikoilta, jolloin oppilaan hoitoryhmä täyttää esitietolomakkeen konsultaatiosta.

Konsultaatiopyynnön saavuttua sairaalaopetukseen ollaan ensimmäisenä yhteydessä oppilaan huoltajiin. Tämän jälkeen käynnistyy moniammatillinen verkostotyö, jonka tavoitteena on selvittää mahdollisia syitä oppilaan koulunkäynnin haasteisiin. Jalkautuvassa työvaiheessa sairaalaopettaja ottaa yhteyden lähikoulun / päiväkodin henkilökuntaan. Tällöin sovitaan päiväkotia- / koulukäynti, jossa sairaalaopettaja havainnoi oppilaan esiopetus- / kouluympäristöä ja verkostoituu kyseisen yksikön henkilöstön kanssa.